

TIẾP TỤC CHUYỆN TẦM PHÀO

Lê Thành Trinh

Tôi vừa nhận được thư của Ban phụ trách Lá Thư Ái Hữu Công Chánh yêu cầu tôi viết một bài cho Lá Thư kỉ Tết sắp tới. Lâu nay tôi vẫn đều đặn gửi bài cho LTAH nhưng gần đây có AH nhận xét là, ngó đi ngó lại, chỉ thấy mấy cây viết cũ, nên tôi dự tính gác bút một thời gian để dành chỗ cho các cây viết mới. Tuy nhiên nhận được lệnh viết bài thì phải tuân theo, rồi hạ hối sẽ phân giải.

Ban phụ trách chỉ thị cho tôi phải viết về các Ái Hữu ở vùng tôi ở nghĩa là bang Louisiana. Viết về các bạn mình thì thật là khó vì nếu không không khéo thì bạn lại nghĩ rằng mình chọc quê bạn. Tệ hại hơn nữa là lỡ vô ý kể ra những chi tiết mà bạn muốn dấu bà xã (hoặc ông xã, nếu là nữ AH) thì thật là đại họa.

Bang Louisiana chúng tôi có gần 20 AH mà hầu hết sống ở vùng New Orleans. Thành phần gồm đủ cở: từ những bậc trưởng lão đã có thời hét ra lửa đến những bạn trẻ vào nghề chưa được lâu lắm. Viết về các trưởng lão thì tôi không dám vì e có thể phạm thượng, còn viết về các bạn trẻ thì biết gì mà viết. Vì vậy chỉ còn các AH sồn sồn ở giữa mà người tôi biết nhiều nhất là AH Lê Thành Trang. Vì vậy chỉ có nước viết về anh Trang thôi. Xin anh Trang đại xá nếu bài viết của tôi về anh có điều gì làm anh không vừa ý.

Chỉ trừ những AH mới qua còn có ai mà không biết ít nhiều về AH Trang. Chân ướt chân ráo tôi Mỹ, anh có đã ngay sáng kiến làm một bản thông tin công chánh để các anh em có phương tiện liên lạc và theo dõi tin tức của nhau. Bản thông tin này đã lớn mạnh và nó chính là tiền thân của LTAHCC thân yêu mà các bạn đang đọc.

AH Trang thì cùng họ "Lê Thành" với tôi nhưng chúng tôi chẳng có bà con gì với nhau cả: anh Trang là Nam Kỳ giá sống, còn tôi thì là Bắc Kỳ rau muống. Có thể xưa kia hồi dân tộc ta chưa Nam tiến, chúng tôi có chung ông cố tổ, nhưng vì chuyện này đã lâu quá rồi nên không thể kiểm chứng được. Hồi năm 1962, tôi sanh thằng con thứ hai. Hai vợ chồng chúng

tôi đã thỏa thuận với nhau là các con của chúng tôi sẽ có tên họ và đậm là "Lê Thành", còn tên riêng thì sẽ bắt đầu bằng TR, cho "giống ông già của chúng". Lựa mãi chúng tôi mới chọn được cái tên rất đẹp là TRANG và sau đó cháu đã được vỗ sổ hộ tịch ở Quận Nhất Saigon với cái tên Lê Thành Trang. Cháu Trang đã có gia đình và hiện đang sống ở Quận Cam bên Cali. Các bạn đừng vội buộc tội tôi là phạm húy vì đã dám dùng tên AH Trang mà đặt cho con; thật ra khi ấy tôi chưa được biết gì về Anh Trang cả.

Tại Tổng Cuộc Kiệu Lộ, tôi phụ trách ngành kiến tạo (highway construction) ở trung ương, còn anh Trang là Kỹ Sư kiến tạo (construction engineer) của Khu Kiểu Lộ 4, dưới trướng của trưởng lão Nguyễn Văn Bảnh. Vì chung công việc nên chúng tôi thường xuyên liên lạc với nhau. Tuy nhiên đây không phải là lý do làm cho chúng tôi thân nhau, mà chính là do những chuyện tình cảm nhỏ khác. Trong cuộc đời hoạn lộ của các bạn, các bạn đã phục vụ cho nhiều ông xếp, các bạn cũng đã có rất nhiều đồng nghiệp. Các bạn có nhận thấy là người mà chúng ta thương yêu không phải là những vị đã thực hiện được những công cuộc vĩ đại mà chính là những người đã gây ra những xúc động cho chúng ta bằng những hành động nhiều khi rất nhỏ bé của họ.

Hồi còn làm Trưởng Ty Công Chánh Phước Tuy (tên cũ là Baria), anh Trang có tậu được một căn nhà nghỉ mát ở Bãi Sau Vũng Tàu mà chúng tôi gọi là biệt điện "Thành Trang" để đổi chơi với biệt điện ở Bãi Trước của cựu hoàng Bảo Đại. Biệt điện Thành Trang tuy chỉ là một cái nhà nhỏ nhưng cũng có điện và cái giếng nước ngọt. Nhà này thường để trống và anh Trang sẵn sàng cho các bạn mượn mỗi khi muốn ra Vũng Tàu tắm biển.

Thời đó, mỗi khi chán làm việc, chúng tôi thường âm mưu với nhau trốn sở để đi Vũng Tàu đổi gió. Nói là trốn sở thì cũng không đúng lắm vì Kiểu Lộ chúng tôi thì ở đâu mà chẳng có công trường, nhất là khi đó miền Nam Việt Nam lạm phát công tác xây dựng Kiểu Lộ. Không hiểu lúc ấy mấy ông Mỹ nghĩ sao mà họ đổ rất nhiều tiền vào miền Nam Việt Nam để canh tân hệ thống đường bộ. Chẳng những họ viện trợ rất nhiều cho Tổng Cuộc Kiệu Lộ và Công Bình Việt Nam để làm đường mà họ còn đem công binh Mỹ qua để hỗ trợ cho Công Bình Việt. Thế vẫn chưa đủ, họ còn mướn tổ hợp nhà thầu RMKBRJ qua thực hiện những công tác lớn và chi rất nhiều tiền cho bộ Xây Dựng Nông Thôn

để làm các đường xương sống xương sườn trong các thôn xã.

Để phối hợp các chương trình Kiều Lộ hầm bà lăng này, chính phủ miền Nam đã lập ra Ủy Ban Phối Hợp Vận Tải Thủy Bộ, mà hai vị đồng chủ tọa là ông Tổng Cuộc Kiều Lộ và ông Tư lệnh Công Bình, hai vị này có ông cố vấn USAID và ông tướng công binh Mỹ đứng sau hậu thuẫn. Thượng cấp đã ưu ái cử tôi làm thường vụ của ủy ban này và do đó tôi có đủ tư cách để dí mũi vào tất cả những công trường làm đường, từ các đại công tác của các nhà thầu Mỹ cho tới các con đường đất tại các thôn ấp. Sự đi lại của chúng tôi rất dễ dàng vì chúng tôi có thể sử dụng các phương tiện di chuyển của USAID cũng như của không quân Việt và Mỹ. Muốn đi đâu là cứ nói với ông cố vấn là xong. Một lần AH Nguyễn Văn Bảnh đã tổ chức cho chúng tôi đi Côn Đảo, với lý do là đi xem tình trạng Kiều Lộ tại đây. Thật ra thì mục đích chính của chuyến đi này là để bà vợ người Việt của ông cố vấn đi thăm thân phụ của bà đang bị giam tại đây.

Phái đoàn trung ương Kiều Lộ đi tắm biển Vũng Tàu, ngoài mấy tên kiến tạo chúng tôi, thường có thêm đại diện của Nha Đô Án là các anh TTN, MHT và AV. Tôi không có tài tổ chức các cuộc đi chơi này nhưng tôi có anh bạn cùng sở là anh VQT rất giỏi về việc này. Hễ khi nào muốn đi là chỉ cần nói trước với anh nửa buổi là anh sắp xếp đâu ra đấy. Chỉ trong một thời gian ngắn mà anh đã liên lạc được với anh Trang để mượn nhà và, lẽ dĩ nhiên, mời anh Trang cùng đi luôn để tăng cường cho phái đoàn. Nếu sáng đi tối về thì khỏi cần xin phép, cứ dặn nhân viên hễ ai hỏi thì nói là đi công trường hay đi họp. Nếu muốn nghỉ lại đêm thì làm Sư vụ lệnh đi đường trình xếp ký đàng hoàng. Làm thế này có lợi là còn được lãnh thêm tiền trợ cấp lộ phí. Những chuyến đi này của chúng tôi chẳng khác gì những chuyến đi thông thường, chỉ có khác là chúng tôi cho tài xế nghỉ và tự lái xe lấy.

Đây là những chuyện bê bối của tôi khi còn làm việc ở Tổng Cuộc Kiều Lộ. Sau này ở trong tù, những đêm không ngủ được, tôi đã tự vấn lương tâm và thấy rằng mình đã góp một phần nào vào việc làm tan nát miền Nam.

AH Lê Thành Trang là người đa tài đa năng. Về học hành thì anh đã đậu được bằng cao nhất của Mỹ là bằng Tiến Sĩ và anh đã đạt được thành tích này trong khi vẫn đi làm. Về công việc thì anh cũng đã lên được

tới chức Kỹ Sư Trưởng ở sở Kiều Lộ thành phố New Orleans. Theo người ta nói thì anh rất được các đồng nghiệp thương mến, nhất là bà Chánh sở người da đen. Bà này hoàn toàn tin nhiệm anh và sẵn sàng làm tất cả những điều anh yêu cầu. Trong thời gian này, anh đã lần lượt đưa rất nhiều AH vào làm việc tại đây. Không hiểu tại sao anh bỗng nhiên nhẫn tâm cắt đứt mối tình với sở Kiều Lộ New Orleans và bà Chánh sở dễ thương của nó để ra ngoài làm tư. Anh mở hãng Kỹ sư tư vụ Le's Engineering ở khu Versailles, gần chợ chòm hổm của người Việt. Ngoài công việc kỹ thuật, anh chỉ còn làm thêm nhiều dịch vụ khác như notary, khai thuế, xuất nhập cảnh... Làm bằng ấy việc chưa đủ, có lúc anh còn làm đại diện cho cộng đồng người Việt tại vùng New Orleans và lân cận. Những điều tôi vừa kể về anh ta thì nhiều người đã biết. Anh còn có thêm cái tài khác mà chỉ một số bạn thân biết được và tôi xin phép anh được kể ra đây. Anh đã khoe về cái tài này của anh nhân dịp chúng tôi băng qua hồ Pontchartrain, trên cái cầu dài nhất thế giới, để tới thị xã Mandeville ở bờ hồ phía Bắc. Hôm đó chúng tôi gồm có anh chị Lê Thành Trang, anh chị Ông Ngọc Ngoan, anh chị Ái Văn và vợ chồng tôi tụ họp ở nhà AH Phan Đình Tăng để tán chuyện gẫu. Trời đã tối nên anh Văn, nói là mồi trúng mánh, nên muốn dài chúng tôi một bữa cơm Tàu tại một nhà hàng ở Mandeville mà báo chí Mỹ (hình như là tờ Travel) đã khen là "number one" ở nước Mỹ. Khi chúng tôi tới thì khách đã đông nghẹt, chẳng những không bàn nào trống mà còn rất nhiều người đợi. Không biết đến bao giờ mới đến lượt chúng tôi nên chỉ còn cách là đi tiệm khác. May thay, ông chủ tiệm đã thấy anh Trang. Ông đến chào hỏi rồi đích thân sắp xếp một phòng riêng cho chúng tôi ngồi, dưới con mắt tức tối của những thực khách khác. Có lẽ họ nghĩ là ông chủ này kỳ thị chủng tộc, trọng vàng khinh trắng. Đi với người sang quả có lợi thật! Sự tiếp đãi ở đây rất lịch sự, tuy vậy sau khi ăn, tôi có cảm tưởng là ông chủ tiệm này đã có lì xì gì riêng cho anh nhà báo Mỹ để anh bốc thăm cho tiệm ông, chứ tôi thấy các món ăn chẳng có chi đặc sắc cả. Cây cầu Pontchartrain này dài gần 40km nên thời gian đi trên cầu cũng khá lâu. Trong thời gian này anh Trang đã nói cho chúng tôi nghe về cái tài của anh là đánh bạc lúc nào cũng thắng. Anh cho biết là đã tốn nhiều tiền bạc và thời gian khổ công nghiên cứu và tới nay anh đã tìm ra được bí quyết để luôn luôn thắng khi đánh bạc. Anh nói là đang viết cẩm nang để phổ biến bí quyết này cho hậu thế, rồi anh

giảng giải bí quyết này cho chúng tôi nghe. Tôi thì hoàn toàn không biết gì về cờ bạc nên anh giảng mà chẳng hiểu gì cả, nhưng anh Ái Văn thì có vẻ chịu lầm vì thấy anh hỏi thêm rất nhiều chi tiết và hứa sẽ đem sử dụng bí quyết này. Ít lâu sau đó anh Văn đã rời bỏ cái miền Đông Nam nghèo nàn và đầy muỗi mòng này để qua sống ở miền Tây Bắc trù phú và tươi đẹp. Không biết là anh Văn đã thầm nhuần được bí quyết đánh bạc luôn luôn được của anh Trang chưa? Chúng ta hiện nay không mấy ai là không cần một số tiền riêng để chi tiêu vào những chuyện mà mình không muốn cho người bạn đời mình biết. Tôi không có ý nói về những số tiền mà các bạn đem tặng các bồ nhí, vì đó là chuyện bí mật của các bạn, làm sao mà tôi biết được. Ai trong chúng ta mà chẳng có người thân hay bạn bè cần được giúp đỡ? Ngay cả ở bên Mỹ này, các người thân của chúng ta phần đông sống nhờ tiền trợ cấp xã hội mà tiền này thì rất là ít ỏi, nên rất cần

đến sự giúp đỡ đều đặn của chúng ta. Sự giúp đỡ thường xuyên này dễ làm người bạn đời của chúng ta bức tức và chuyện này đã là nguyên nhân của những lục đục trong nhiều gia đình, cũng như đã nhiều lần gây ra đổ vỡ. Do đó nếu chúng ta có thể dấu người bạn đời về chuyện này được thì là điều nên làm. Tuy nhiên ở cái nước Mỹ này thì kiểm ra tiền mà bạn đời mình không biết là việc rất khó vì hầu hết các tiền công được trả bằng check. Vì vậy tôi thấy nếu các bạn có thể học được bí quyết đánh bạc của anh Trang để kiểm thêm tí tiền riêng thì đó là một việc rất có lợi.

Lâu nay không liên lạc với anh Trang nên không rõ anh đã hoàn tất cuốn cẩm nang của anh chưa? Nếu chưa thì xin anh cố gắng, sớm hoàn thành tác phẩm này để anh em AH có thể đem sử dụng bí quyết của anh trong lúc kinh tế khó khăn này. Mong lắm thay!

ĐÀNH PHẢI THỌ!

Nguyễn Tư Tùng

Năm 1986, khi tôi còn ở Saigon, 3 bạn đồng môn, đồng tuế (cùng tuổi Đinh Ty, cùng học trường Bưởi lớp 1C, 2C, 3C, 4C từ năm 1932-1936) ủy nhiệm tôi viết thư mời một bạn ở Hà Nội cũng đồng môn đồng tuế vào Nam chơi để cùng ăn mừng thọ 70. Được ít lâu tôi nhận được 1 lá thư cầm tay với bài thơ thất ngôn bát cú Đường luật:

THỢ BẨY MƯƠI,

"Chúng mình đã thợ bẩy mươi u?
Nhưng thợ như tôi, chán bở sù!
Quần áo lôi thôi như lão khất
Rau dưa khâm khổ quá nhà sù
Bạn bè xa vắng, buồn hiu hắt
Thiếu thuốc, lối ăn, ốm khặc khù
Tuổi thọ trời cho, dành phải thọ!
Đôi lời gửi bạn nỗi tâm tư."

Phạm Văn T.

Bài này không có gì xuất sắc về văn chương hay tư tưởng, nhưng nó ngộ nghĩnh và cho biết đời sống vật chất của những công chức lớn tuổi đã về hưu ở ngoài Bắc.

Theo đúng phép lịch sự, tôi phải làm bài họa gửi ra:

THỢ BẨY MƯƠI

"Bẩy mươi mà khổ thế này ư?
Trong bạn đồng niên có mấy sù?
Ở hép, gối tay, mong hóa Thành (1)
Ăn chay, tung miệng, mộng tâm sù
Cơm khô muối mặn nhai sào sạo
Khói độc hơi cay thở khặt khù (2)
Những mong đổi mới nền kinh tế
Cuộc đời sáng khoái thuyết lao tư" (3)

Nguyễn Tư Tùng

Chú thích:

(1) Đức Khổng Tử bảo Nhan Hồi: "Nang thực, biều ấm, cư hậu hạng khúc, quăng nhi chẩm chí, hiền tai Hồi giã." Ăn ở trong bị, uống ở trong bầu, ở hép trong hẻm, gối đầu bằng tay, Nhan Hồi là người hiền vậy. Về sau Nhan Hồi được tôn là Á Thánh.

(2) Lần trước, anh này đã có bài thơ tả cuộc sống của anh ở Hà Nội:

"Công việc linh tinh bận suốt ngày
Hỏi rằng bà chủ có chặng hay
... Nước độ mươi sô è cổ xách
Gạo chưng vài cối vẹo sườn xay..."

Anh ta phải xách nước lên gác, phải xay bột, vợ anh phải giặt từ 3 giờ sáng tráng bánh cuốn, phải đun bằng than đá vụn (vì chất đốt củi, than củi, dầu hôi đều quá đắt) nên căn phòng sặc mùi ốc sít diêm sinh SO₂ và thán khí CO₂.

(3) Năm 1986, Tổng thư ký Nguyễn Văn Linh đã tuyên bố đổi mới nền kinh tế nhưng chưa đi đến đâu. Dân chúng mong được áp dụng thuyết Lao tư luồng lợi."

Nguyễn Tư Tùng.